

conferentie **fair &
green
deal**

21 januari 2010

universiteit Tilburg

www.platformdse.org

Hoe betrekken we sociale bewegingen bij het scheppen van een DSE?

Kees Nieuwerth en Tony Weekes¹

Gelet op het voorgaande is het van belang om na te gaan in hoeverre sociale bewegingen (kerken en levensbeschouwelijke bewegingen, vakbonden en politieke partijen, vredes- en milieubeweging, anders-globalisten) betrokken kunnen worden c.q. gemobiliseerd kunnen worden bij het ontwikkelen van een andere vorm van sturing van en een meer duurzame economie en solidaire economie. Wat voor allianties en strategieën zijn in dit verband mogelijk om het economisch stelsel niet alleen te beheersen en te managen, maar –waar nodig– in te perken en in een andere richting te sturen?

Allereerst een paar woorden ter introductie.

Over Quakers:

Wij beiden zijn Quakers. De Quakers zijn een klein, maar wereldwijd kerkgenootschap, ontstaan in het zeventiende eeuwse Engeland.

Velen kennen de naam Quaker van hun betrokkenheid bij industrie, handel en bankwezen en dat is op zich ook juist. De Quakers hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de Industriële revolutie in Engeland: ze waren veelal grondleggers van de voedselverwerkende-, textiel-, porselein- en metaalindustrie en speelden een belangrijke rol bij het stichten van banken. Wat weinigen echter weten is dat zij dit noodgedwongen deden! Omwille van hun afwijkende geloofsopvattingen werden Quaker vervolgd en gediscrimineerd. Zo werden ze uitgesloten van het volgen van een universitaire studie, het in ambtelijke dienst treden en het zich vestigen in kathedraalsteden. Dus bleef hen niets anders over dan industrie en handel... Echter, deel van die geloofsopvatting was dat men zich waarachtig en eerlijk diende te gedragen in het maatschappelijk verkeer: je ja is ja en je nee is nee.

Het najagen van woekerwinsten en schamteloze rentepercentages en het maken van schulden, laat staan het failliet gaan was 'uit den boze'. Quakers die schulden maakten of failliet gingen werd hun lidmaatschap ontnomen!

Mensen vertrouwden Quakers dus in hun levenswandel en handel en vertrouwden Quaker banken hun gelden Quakerzaken hun klandizie toe.

Quaker industriëlen dienden hun werknemers goed en menswaardig te behandelen en belonen. Zij hoorden tot de eersten die voor hun arbeiders in zogeheten 'tuinsteden' sociale woningbouw en voorzieningen rond hun fabrieken realiseerden.

¹ Zie CV's aan het eind van dit document

Kortom er is een lange traditie in Quaker denken over economie, solidariteit en duurzaamheid. Zo is een ander wezenlijk deel van de geloofstraditie van Quakers dat men eenvoudig dient te leven, wat we vandaag de dag duurzaam zouden noemen. Voorts zijn de Quakers één van de traditionele Vredeskerken die menen dat het christelijk geloof een pacifistische levenswijze mede insluit. Er werd dus niet geïnvesteerd in oorlogsindustrie en wie dat wel deed werd (zie boven) het lidmaatschap ontzegd!

Al in de achttiende eeuw schreef de Amerikaanse Quaker John Woolman een pamflet getiteld *Een pleidooi voor de armen, oftewel een woord ter herinnering en waarschuwing aan de rijken*. Hij stelde hierin ondermeer aan de orde dat al onze bezittingen een gave Gods zijn waarin we onze medemensen vrijelijk zouden moeten laten delen. Voorts zei hij het volgende: “O, dat wij die tegen oorlogen getuigen en zeggen ons vertrouwen alleen te stellen in God, mogen wandelen in het Licht en daarin onze redenen en motieven om groot bezit na te streven onderzoeken! Dat we onze schatten en bezittingen en het meubilair in onze huizen en de kleding die we dragen kritisch beschouwen en onderzoeken of de kiem van oorlog soms gevoed wordt door deze bezittingen?”

De kritische vraag die John Woolman ons stelde in maar liefst 1793 is ook vandaag de dag zeer zeker nog actueel!!

Op elke bezit rust een morele hypotheek.

Maar ook Quakers in de noordelijke wereldhelft zijn medeverantwoordelijk voor de grote kloof tussen rijke en arme werelddelen, voor de klimaatcrisis die dit alleen maar verergert. Wij allen worden geroepen onze levensstijl ingrijpend te wijzigen, ons economisch stelsel te transformeren, de kiem van oorlog weg te nemen.

Al ruim veertig jaar zijn de Quakers een geaccrediteerde NGO bij de Verenigde Naties, waar onze ‘Quakerdiplomaten’ achter de schermen werken aan vrede en ontwapening, mensenrechten en economische rechtvaardigheid in zowel Geneve als New York.

Ook bij de Europese instellingen in Brussel hebben we een vestiging waar de laatste tijd vooral ook kritisch gevolgd wordt wat de EU doet op het vlak van de zogeheten ‘energieveiligheid’ in relatie tot economische rechtvaardigheid.

Over ons beiden:

Tony Weekes is lid van de Ierse Quakers, een kritisch econoom, hij benaderd dit onderwerp dus meer vanuit de ‘solidaire’ kant, het ‘fair’ van de FGD. Kees Nieuwerth is lid van de Nederlandse Quakers en een ecooloog en benadert het onderwerp meer vanuit de ‘duurzame’ kant, het ‘green’ van de FGD. Wij hebben beiden over het onderwerp duurzaamheid gepubliceerd.

Hoe betrekken we sociale bewegingen bij het ontwikkelen van een DSE?

In onze bijdrage zullen we op deze vraag nader ingaan.

Tony Weekes

Tony Weekes studied economics and econometrics in the University of Manchester. In 1968, he was appointed assistant to the professor of regional and urban economics, and in 1970 to a lectureship in the department of economics in the University of York. In 1986, he became a non-executive director of a small financial institution – the Ecology Building Society – whose objectives are to provide loan finance for energy efficient housing. In 1993, he resigned his appointment in the University of York to work as an independent writer, lecturer and researcher, particularly in the area of information needs for public health planning. On moving to live in Ireland in 1999, he was appointed a guest lecturer in the faculty of the built environment in Dublin Institute of Technology, and developed his consultancy career with

work for Dublin City Council, the Northern Ireland government and the EU TAIEX project. From 2007 until 2008, he was Ferguson Fellow at Woodbrooke Quaker Studies Centre, where the early drafts of his Quaker response to the economic crisis were completed. He is now an honorary associate of the School of Environmental Planning in Queen's University of Belfast. He is a member of Ireland Yearly Meeting of the Religious Society of Friends (Quakers).

Kees Nieuwerth

Ir. Kees Nieuwerth M.Phil. (1949) studeerde planologie en landschapsecologie in Brussel en Birmingham. Hij is getrouwd met Hylkia van Meer, ze hebben vier kinderen en inmiddels één kleinkind. Kees was onder meer werkzaam in het kader van de ontwikkelingssamenwerking in plattelands- en stedelijke projecten in Kenia, Nigeria en Mali. In Nederland was hij jarenlang als senior beleidsmedewerker werkzaam bij het Ministerie van LNV en enkele jaren lid van de Departementale Ondernemingsraad..

Hij is lid van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers) en actief als vertegenwoordiger van de Quakers in de oecumene, zowel op Europees, als op landelijk niveau. Zo is hij momenteel ook lid van het Moderamen van de Raad van Kerken in Nederland. Hij was tevens bestuurslid van het Multidisciplinair Centrum voor Kerk en Samenleving en lid van de werkgroep Ecologie en Economie van het Europees Centrum voor Kerk en Samenlevingsvragen te Brussel.

In die laatste rol was hij medeauteur van o.m. de volgende documenten:

The Dominant Economic Model and Sustainable Development: are they compatible?, Sustainable Development and the Market Economy: integrating environment in EU economic and employment policies en Sustainable development and the European Union: the need to develop new strategies and new lifestyles.